

Olsztyn, 23.11.2018 r.

Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25
00-918 Warszawa

PETYCJA

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz.U. 2014 poz. 1195), działając w interesie publicznym, wnoszę o doprowadzenie do zmian:

1. ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59, dalej u.p.o)
2. ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. 1991 nr 95 poz. 425, dalej u.s.o)

w zakresie niezbędnym do usunięcia wątpliwości interpretacyjnych, o których mowa w uzasadnieniu niniejszej petycji.

UZASADNIENIE

I. Stan prawny

Zgodnie z art. 4 pkt 19 u.p.o. oraz tożsamym w treści art. 3 pkt 10 u.s.o.:

„Ilekoć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o:

19) rodzicach – należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem;”

II. Wykładnia przywołanych przepisów

Użycie w przepisach partykuły *także* jasno wskazuje na to, że definicje ustawowe rozszerzają jedynie krąg podmiotów nazywanych w tekstach tychże aktów normatywnych *rodzicami* na pewne grupy osób, które rodzicami nie są (opiekunowie prawni, osoby sprawujące pieczę zastępczą). Przez pojęcie *rodziców* należy jednak rozumieć przede wszystkim rzeczywistych rodziców dziecka. Ustawy określają więc, że rodzicami „sensu largo” (rodzicami w rozumieniu u.p.o. oraz u.s.o.) są rodzice „sensu stricto” (rzeczywisci rodzice dziecka) i prawni opiekunowie dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

RPW/61854/2018 P
Data: 2018-11-30

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ	
KANCELARIA GŁÓWNA	
Wpł.	2018 -11- 30
Podpis

Definicji rodziców „sensu stricto” na próżno szukać w przywoływanych ustawach oświatowych. Należy więc szukać definicji legalnej pojęcia rodziców w innych aktach normatywnych. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59, dalej k.r.o.) dział 1A zatytułowany *Rodzice i dzieci* rozpoczyna od przepisów dotyczących macierzyństwa (art. 61⁹ – 61¹⁶) oraz ojcostwa (art. 62 – 86). W dalszych przepisach tego działu (art. 87 – 113⁶) używa się już zbiorczo pojęcia *rodzice*. Można więc wywnioskować, że rodzicami w rozumieniu k.r.o. będą matka w rozumieniu art. 61⁹ oraz ojciec w rozumieniu art. 62 – 86. Należy zauważyć, że również w języku potocznym przez rodziców rozumie się matkę i ojca, co jest zbieżne z terminologią używaną w k.r.o.

Podkreślenia wymaga, że na gruncie przepisów k.r.o. możliwa jest sytuacja pozbawienia rodzica władzy rodzicielskiej nad dzieckiem, jak również jej zawieszenia (art. 94). Władza rodzicielska wygasa również w momencie osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości (art. 92). W tych sytuacjach rodzic traci m.in. prawo do wychowywania dziecka, wykonywania pieczy nad nim i nad jego majątkiem oraz, zgodnie z art. 98, przestaje być jego przedstawicielem ustawowym.

Dokonując analizy przepisów przywołanych w części I uzasadnienia za pomocą narzędzi wykładni językowej oraz systemowej zewnętrznej dochodzi się więc do wniosku, że ilekroć w tekście u.p.o. i u.s.o. mowa jest o rodzicach, należy przez to rozumieć także rodziców, którym nie przysługuje władza rodzicielska wobec dziecka.

Na przywołane przepisy należy jednak spojrzeć również z perspektywy innych przepisów u.p.o. i u.s.o. oraz celów, jakie przyświecały ustawodawcy podczas ich tworzenia – dokonać wykładni systemowej wewnętrznej oraz celowościowej. Zarówno w u.p.o., jak i w u.s.o. pojęcia *rodzice* używa się najczęściej w przepisach kształtujących prawa i obowiązki związane z faktem uczęszczania przez dziecko do szkoły (lub realizowania obowiązku nauki w inny sposób). Nie sposób wymienić tutaj wszystkich przepisów tego typu, dla przykładu można jednak wskazać:

art. 36 ust. 1 u.p.o. – „*Na wniosek rodziców naukę w szkole podstawowej może także rozpocząć dziecko, które w danym roku kalendarzowym kończy 6 lat.*”

art. 33 ust. 1 pkt 2 u.p.o. – „*Rodzice dziecka podlegającego obowiązkowi, o którym mowa w art. 31 ust. 4, są obowiązani do: 2) zapewnienia regularnego uczęszczania dziecka na zajęcia;*”

art. 44n ust. 1 u.s.o. – „*Uczeń lub jego rodzice mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły, jeżeli uznają, że roczna ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych lub roczna ocena klasyfikacyjna zachowania zostały ustalone niezgodnie z przepisami dotyczącymi trybu ustalania tych ocen.*”

Jest oczywiste, że celem ustawodawcy nie było przyznanie uprawnień lub nałożenie obowiązków związanych z oświatą na rodziców, którym nie przysługuje władza rodzicielska. Nie mogliby oni zresztą być adresatami tych norm prawnych, jako że nie mają prawa do władczego oddziaływania na życie dziecka.

Nie ulega więc wątpliwości, że faktyczną intencją ustawodawcy było stworzenie takiej definicji legalnej rodzica, żeby pojęcie to nie obejmowało rodziców którym nie przysługuje władza rodzicielska.

III. Zasadność petycji

Pojęcie rodzica istnieje już w polskim systemie prawa, a wywodzone może być z przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Ustawy: o systemie oświaty oraz Prawo oświatowe używają go jednak w niewłaściwy sposób. Przyjmują one pojęcie rodzica „sensu stricto” jako już zastane, obecne w systemie prawa i tym samym literalnie za rodzica „sensu stricto” uznają właśnie rodzica w rozumieniu k.r.o. Nie jest to jednak podejście prawidłowe, ponieważ zgodnie z rozważaniami przeprowadzonymi w części II uzasadnienia jako rodzica „sensu stricto” w rozumieniu u.p.o. oraz u.s.o. powinniśmy rozumieć jedynie rodziców, którym przysługuje władza rodzicielska. Tego typu niespójność pojęciowa pomiędzy aktami normatywnymi jest z pewnością niepożądana i powoduje, że do właściwego zinterpretowania przepisów niezbędne jest uciekanie się do zaawansowanych metod wykładni. Mając na względzie powyższe, petycja jest oczywiście zasadna.

IV. Proponowany kształt zmian

Ze względu na fakt, że pojęcie *rodziców* pojawia się w u.p.o. oraz u.s.o. łącznie ponad 200 razy, jego całkowite zastąpienie innym wyrazem wyrażeniem wydaje się być nierozsądne. Do usunięcia wątpliwości interpretacyjnych wystarczyłaby zmiana samych definicji legalnych, tj. art. 4 pkt 19 u.p.o. oraz art. 3 pkt 10 u.s.o., polegająca na nadaniu im treści:

Ilekróć w dalszych przepisach jest mowa bez bliższego określenia o rodzicach – należy przez to rozumieć osoby którym przysługuje władza rodzicielska nad dzieckiem, prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.